

Adım

Yıl 94 • Sayı 2 • Gelsenkirchen Türkdanış Kadınlar Çalışma Grubu

Merhaba,

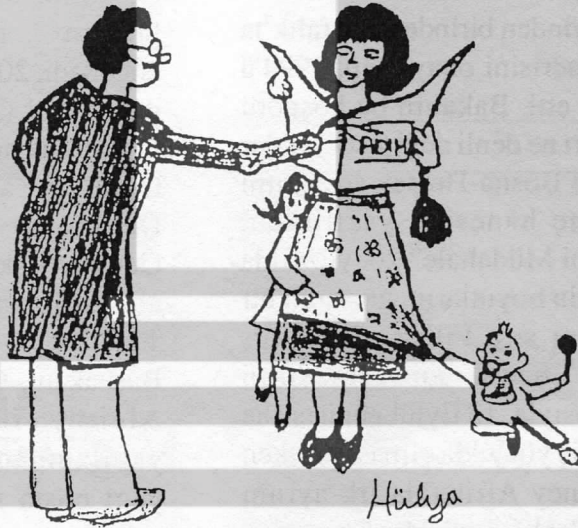
*İnsanın cahil olduğunu bilmesi,
bilgiye atılmış ilk adımdır.*

DİSRAELİ

Grubumuzda ilk kez bir kadın dergisini seslendirdiğimizde "yapabilir miyiz?", "becerebilir miyiz" ler hemen ardından "neden olmasın" a dönüş-müştü. Yazmak istediklerimiz o denli çoktu ki, hangisine öncelik vereceğimizi tartışır olduk hemen. Maddi olanaksızlıklar bizi küçük bir "ADIM" atmaya zorladı. Ama bunun üzerinde durmadık hiç. Üzerinde durduğumuz, elimize çok geçen; ilk sayıları dışında, bir ikincisi çıkmayan dergilerden olmaktı. İkinci sayımız var artık, diğerleri de olacak, gerçekleştireceğiz.

Dergimizin dağıtımının başlamasıyla birlikte hepimiz eleştirilerinizi bekler olduk. Yok, bize gelen olumsuz eleştiri hiç yok. Acaba telefon etmek ya da yazmak mı zordu? Eğer sorun bu olsaydı, olumlu sözcükleri, kutlamaları da duymazdık. "Çok güzel, çok yalın, hemen herşey var, iyi bir

ilk ADIM", "çeşitli çiçeklerden oluşan bir demet gibi" bize gelenlerin başlıcaları.

Hülya

İlk sayımız 650 tane basıldı, bir ay içinde tükendi, ikinci sayımızın da bu denli çabuk dağılacığı inancımız. Sizlere bir okuyucu köşesi hazırlama düşüncemizden, gelen yazıların çokluğu vazgeçirdi

bizi. Bu nedenle satırlarınıza bir sayfamızı değil, tüm sayfaları açmaya karar verdik.

İlginize teşekkür ediyor, tüm ADIM grubu olarak yeni yılınızı kutluyoruz. '94 Almanya'sı'nın tüm yabancılar için yaşanması günler getirmesi dileğimiz. Üçüncü ADIM'a kadar...

Sevgi ve dostlukla

'93'ten Bize Kalanlar...

Dilimiz 1994 sözcüğüne alışmaya başladı bile. İlk günlerde yaptığımız '93'lü hatalar giderek azalır oldu. Ne denli çabuk alışıyoruz yeniliklere... Onları da çok kısa sürede kanıksayıp, sıra dışı olmaktan çıkarıyoruz.

Oysa en azından eski yılı kendi çapımızda değerlendirip, yenisi için daha olumlu, daha cesur, yapıcı kararlar alamaz mıyız? Yıl sonunda da bunların hangilerini neden-ne denli gerçekleştirdiğimizi değerlendirmemizin bize çok katkısı olacaktır şüphesiz. Aynı şeyleri ülkeler de yapsa, yeni yılın planlamasını "bütçe" ile sınırlı tutmasalar... Örneğin '93'te yaşanan acıları, bu yıl yoketmeye karar verseler...

Geçen yılın son günlerinden birinde, 21 Aralık'ta BM, Türkiye'nin önerisini onaylayıp, 1994'ü "HOŞGÖRÜ YILI" ilan etti. Bakalım bu hoşgörü yılında ülkelerin tutumları ne denli değişecek, acılar ne denli dinecek? Çünkü Bosna-Hersek soykırımı 93'te de Batı'nın utanç hanesine yazılırken, Somali'ye yapılan "İnsani Müdahale" 20. yüzyılda insancılık-çıkar ilişkisinin boyutlarını gösteren bir ölçü oldu. Bunların yanı sıra Filistin Kurtuluş Örgütü ve İsrail'in barış antlaşmasının Washinton'da imzalanmasıyla, 13 Eylül günü tarihe geçti. 17 Kasım'da, geçmiş yüzyılda olması gereken yeni bir anayasa ile Güney Afrika'da ırk ayrımı kalkarken, 12 Aralık'taki seçimlerin ortaya çıkardığı aşırı Rus Milliyetçiliği dünyayı şaşkına çevirdi.

'93 terör ve ırkçılığın çok can aldığı bir yıl olarak kaldı geride. 12 Mart'ta Hindistan'da 300'den fazla insanı toplu olarak yok eden terör, ülkemizde yıl boyu onbinlerce acıya neden olurken, halkın tepkisi, büyük insan Uğur Mumcu'nun ölümüyle gösterilere dönüştü. Geçmiş yılın bizi etkileyen en büyük ırkçı saldırısı ise, yaşadığımız

bu "uygar" ülkede, Solingen'de 29 Mayıs'ta beş yurttaşımızın yakılmasıydı. Aynı olayın yurdumuzda, Sivas'daki yansıması 30'u aşkın aydının yaşamını yitirmesine neden oldu. 12 Temmuz'da Japonya'da oluşan deprem 200 kişinin ölümüne neden olurken, Hindistan'daki yılın ikinci büyük depremi 9 binden fazla can aldı. Yılın son günlerinde Avrupa'yı etkileyen sel ise, gelişmiş teknoloji karşısında büyük yığınların ölümüyle değil, maddi zararlar son buldu.

Türkiye'de İSKİ, Almanya'da AIDS'li kan skandalı toplumdaki kirlenmenin belirtileriydi ama İtalya'daki halkın Mafya'ya karşı başkaldırısı, temiz toplum umutlarının tükenmesini engelledi. 20 Ocak'ta başa geçen Bill Clinton, hayal kırıklığına neden olurken, Özal'ın ani ölümü, Demirel'e 16 Mayıs'ta Cumhurbaşkanlığı yolunu açtı. Bu gelişmelerle Türkiye ilk kadın Başbakanı, Çiller'i tanıdı. Almanya'daki yeniden yapılanmanın getirdiği yeni posta numaralarını ezberleyemeden, Türkiye'nin de telefon şehir kodu ve ev numaralarını değiştirmesi, adres defterlerimizi yenileme zorunluluğu getirdi.

93'te son acımız Abidin Dino'ydu. Onun gibiler çok az geliyor dünya yüzüne. Keşke hiç gitmeseler. Keşke hep iyiler kalabilse de yıl sonu yazıları hep neşeli olabilse...

Diler Yavuzçetin

Geçmiş yılın bizi etkileyen en büyük ırkçı saldırısı ise, yaşadığımız bu "uygar" ülkede, Solingen'de 29 Mayıs'ta beş yurttaşımızın yakılmasıydı.

Impressum

ADİM- Kadın Dergisi- Grenzstr. 47 45881 Gelsenkichen, Tel: 0209-40 94 129
Redaksiyon: D. Yavuzçetin, Z. Özügül

Bu sayının yazarları::

B. Arslan, İ. Ata, N. Görsev, B. Koçak, N. Küçük, H. Özcan, Z. Özügül, R. Sağlam, D. Yavuzçetin, M. Yetimoğlu

Dizgi -Grafik : KİRPİ Grafik, Essen Tel: 0201- 20 74 94

**Sevgili okurlarımız,
Ruhr Postası'nın Ekim '93 sayısında AWO-Cinsel Sorunlar Danışma Merkezi
Uzmanı Meral Yetimoğlu ile yaptığı söyleşiyi, sizlere de yararlı olacağı inancıyla
olduğu gibi aşağıda yayınlıyoruz.**

Sayın Yetimoğlu, çalıştığınız kurum, bu kurumun verdiği hizmetler ve sizin çalışma alanınız hakkında bilgi verebilir misiniz?

Burası AWO-Niederrhein Bölge Merkezine bağlı bir danışma bürosu. Aile planlaması, cinsel sorunlar ve kürtaj konularında danışmanlık, danışma hizmeti sunuyor. Ben de bütün bu alanlarda danışma yapıyorum. Ayrıca bütün bu konularda yabancılar alanında neler yapılabilir, neler geliştirilebilir diye perspektif ve somut, uygulanabilir düşünceler geliştirmem gerekiyor.

Pratikte ağırlıklı kürtaj yasasıyla ilgili zorunlu danışmanlığı yapıyorum. Biliyorsunuz Alman kürtaj yasası, kürtaj yaptırıp çocuğunu aldırma isteyen her kadının, kürtajdan önce bir sosyal-danışmana başvurmasını şart koşuyor. Biz de bu konuda yapılan başvuruları dinleyip rapor veriyoruz. Ayrıca hamile olup hangi kurumlardan hangi sosyal yardımların alınabileceği konusunda bilgilendirme isteyenlere yönelik danışma hizmeti sunuyorum. Ayrıca gerek çiftlere, gerekse tek tek kadın, genç kız ya da erkeklere cinsel konular ve sorunlar üzerine yaptığım danışmalar da oluyor.

Bunları biraz daha ayrıntılı anlatabilir misiniz?

Özellikle Türkiyeli genç kızlar, genç kadınlar kendi cinsellikleri, cinsel deneyimler, kendi cinsel organları konusunda bilgilendirme için bize başvuruyorlar. Örneğin "adet kanaması" uzun ya da kısa sürüyor ya da ağrı yapıyor, bize başvuruyor. Ya da genç evlilerde çocukları hemen olmayınca çevrenin de sosyal baskısıyla- niye çocukları olmuyor öğrenmek için geliyorlar. Aile planlaması ve özellikle "korunma yöntemleri" konusunda danışma. Eşler arasında cinsel uyumsuzluk varsa, bunların nedenlerini açığa çıkarmaya yönelik danışma. Çocukların cinsel eğitimi konusunda danışma. Eşcinsel eğilimli olanlara yönelik danışma da yaşıyoruz. Ayrıca aile içi cinsel taciz sorunlarıyla da ilgileniyoruz. Diğer yandan Türklerle evli ya da

bir Türkle ilişkisi olan Almanlar da-erkek ya da kadın- bana başvurup karşılaştıkları sorunları bana danışıyorlar.

Eşler arası ilişkiler ve korunma yöntemlerine ilişkin danışmada ne yapılıyor?

Evlilikte eşler arasında cinsel soğuma ve/veya uyumsuzluk baş gösterirse, eşler bunu konuşmıyorlarsa ya da konuşmalarına rağmen bir çözüm yolu bulamıyorlarsa bize geliyorlar. Tabii cinsel sorunların ortaya çıkmasında önemli rol oynayan, ilişkideki başka sorunlar da açığa çıkarılıyor. Tabii bu konuda özellikle Almanlar başvuruyor. Ama bizde de ikinci kuşaktan başvuranlar oluyor. Gençler cinsellik konusuna, kadın-erkek birlikteliğinin sorunlarına yeterli olmasa da, birinci kuşağa göre daha fazla önem veriyorlar.

Korunma yöntemlerine ilişkin ise, çocuk yapmak istemeyen, ya da belli bir süre ara vermek isteyenler geliyor. Bu konularda da bilgisizlik oldukça yaygın.

Kısırlaştırma gündeme geldiğinde, Türkiyeliler mutlaka karı-koca birlikte geliyorlar. Tabii söz konusu olan kadının kısırlaştırılması. Erkeğin kısırlaştırılması Almanlarda da az, ama Türkiyelilerde çok çok az. Ben şimdiye kadar bu konuda kısırlaştırmayı kabul eden bir Türk erkeğine rastladım. Nedense Türk erkekleri kısırlaştırma deyince, erkekliklerini kaybedeceklerini zannediyorlar. Bu doğru değil. Örneğin Hollanda'da bu oran yüzde 30'a kadar ulaşıyor.

Size daha çok kimler geliyor?

Bana daha çok, her yaştan, her sınıftan, her eğitim düzeyinden, her milliyetten kadınlar geliyor. Aslında sadece bana değil genel olarak bizim merkeze kadınlar daha fazla geliyor. Kendi başlarına gelen erkekler de oluyor ama erkekler daha çok kadınlar tarafından çeke çeke getiriliyor. Cinsellik

konusunda kadınlara göre çok daha kapalı oluyorlar. Ayrıca erkekler daha çok erkek danışmanlara başvuruyorlar. Bu da doğal.

İnsanlar size hangi kanallardan ulaşıyor?

Kürtaj yasası gereği bir kadın doktora başvurunca zaten doktor onu önce bize gönderiyor. Kürtaj dışı konularda ise, değişik kurumlarda çalışan öğretmen, sosyal danışman vb. kişiler, bu tür sorunları olan kişilerle karşılaştıklarında onları bize; bu kişiler yabancı özellikle de Türkiyeli olursa da bana yolluyorlar. Okul grupları, kadın grupları, kadın kahveleri, Almanca kursları, mahalle toplantıları düzenleyenler beni çağırıyorlar. Ben bu toplantılarda kartımı dağıtıyorum. Bazen hemen toplantı sonrasında ya da daha sonra telefonla kendi sorunları ile ilgili olarak başvurular oluyor. Ayrıca daha önce başvurmuş kişiler üzerinden de gelenler oluyor.

Okurlarımıza bir mesajınız var mı?

Var. Çocuk yapılmak istenmiyorsa sorun kürtaj (çocuk aldırma) aşamasına gelmeden çözümlenmelidir. Kürtaj herkeste özellikle kadında iz bırakır. Bugün korunma konusunda tıbbi yöntemler

son derece gelişmiş durumda. Sadece bilgilenecek gerekir. Olumsuzluklar, felaketler önlenmek isteniyorsa, kız olsun erkek olsun gençlerimiz, nişanlılar, genç çiftler mutlaka bu konuda bilgilenebilirler. Sıkılmadan, utanmadan rahatça bize başvurabilirler. Bu konularda derneklerinde, okullarında ya da mahallelerinde bilgilendirici toplantılar düzenleyenler beni ve diğer arkadaşlarımı çağırabilirler. Diğer yandan hamilelik durumunda alınacak sosyal haklar konusunda bilgilenecek isteniyorsa, bu konularda da danışma yapıyoruz. Ayrıca her pazartesi saat 16-18 arasında "Anonim Telefon Danışma"sı yapıyoruz. Pazartesi bu saatler arasında arayanların soruları isimleri sorulmaksızın cevaplanır.

Başvuracaklar için adresimiz:

AWO, Beratungszentrum für Familienplanung, Schwangerschaftskonflikte und Fragen der Sexualität.

Lützowstr. 32, 45141 Essen. Tel: 0201-312051

Pazartesi-Perşembe :

9.00-17.00, Cuma: 9.00-13.00

TOPLUMSAL KURALLAR

A ileye yeni bir insanın, bir bebeğin katılmasıyla yaşanan sevinç ne çoktur. Dünyanın her yerinde değerler değişse de bu konuda hep aynıdır insanların duyguları. Bebek yavaş yavaş büyürken çevrede gördüğü herşeyi tekrarlamaya başlar. O artık bir fotoğraf makinası, bir teyp gibidir. Doğal olarak onur duyar anne-baba. Konuklarına, dostlarına anlatır, yanlarında konuşurmaya çalışır bu minik insanı. Büyüklerde "çirkin ve terbiyesizce" diye nitelenen sözcükler öğretilir bazı ailelerde.

Daha sonra bu onur duyulan bebekler büyür, birer genç olur. O zaman çalışmaya başlayan teyp toplum dışı söz ve davranışları sıraladığında, gariptir, en çok şaşırın yine kendi ailesidir.

Oysa daha minicikken öğretmek gerekir ki; toplu yerlerde uyulması gereken kurallar vardır. Hele hele yabancı olduğumuz bu toplumda, bu kurallara daha bir uymak gerekir. Çocuklarımızı da uyarmak önce bir ailelerin görevidir. Tüm bunları düşünüp, dergimizde bir köşe ayırdık toplumsal kurallara. İlk olarak ele aldığımız konuyu çok şikayet konusu olan, herkesin utançla söz ettiği bir gözlemden seçtik. Gençlerimizin toplu taşıma araçlarındaki, yazık ki çok çirkin

davranışları aşağıdaki noktaları tekrarlamamıza neden oldu.

Lütfen çocuklarımızı, gençlerimizi uyaralım, bu utanç yok edelim.

1- Toplu taşıma araçlarına sırayla binip-inmeli, yaşlı, sakat, çocuklu ve hamilelere öncelik tanınmalıdır.

2- Yüksek sesle konuşma ve gülmenin çevreyi rahatsız edeceği unutulmamalıdır.

3- Gerektiğinde yaşlı, sakat, hamile ve çocuklulara yer verilmelidir.

4- Ayaklar uzatılarak, eldeki eşyalar konularak başkalarının oturacağı yerler işgal edilmemelidir.

5- Bu taşıtlarda dilimiz anlayanların yalnız Türkler değil, Türkçe bilen diğer yabancılar da olabileceği unutulmamalıdır.

6- Bu araçlarda sigara, yiyecek ve içeceğin yasak olduğunu bile bile bunu iddia konusu yapmamalıdır.

7- Otobüs, tramvay ve trenlerin her parçası bizim vergilerimizle yapılmakta. Onlara verilen zararın yine bizim paramızla onarılacağını hiç unutmamalıdır.

Rukiye Sağlam

Evlilik ve Eş Seçiminde Aranılan Özellikler

Evlilik kısaca "toplumsal kurallar ve kanunların öngördüğü biçimde, karşı cinsten iki kişinin yaşantılarını birleştirdikleri, kendine özgü bir ilişkiler bütünü" diye tanımlanabilir.

Evlilikte mutluluk; seçilecek eşin uygunluğu, herşeyden önce evlenecek kişinin kendini iyi tanıması ve beklentilerini tam olarak saptamasına bağlıdır. Bu yüzden kişilerin aralarındaki benzerliklerin ve ortak yönlerin çok olması, kuracakları evlilikte başarı şansını yükseltir.

Bunun yanı sıra evlilik herkes için, daha doğrusu herkes evlilik için değildir. Kişilik bozuklukları olan bazı insanlar vardır ki, kiminle evlenirlerse evlensinler, kurdukları evlilik problem ve bunalım getirmekte, eşler için büyük bir mutsuzluk kaynağı olmaktadır.

Kişi önce **evlenme zamanını** saptamalı, çeşitli yönlerden **olgunluğa** erişmiş olmalıdır. Örneğin çocuk yapabilecek fiziksel

olgunluk, yasalar önünde kronolojik olgunluk en önemli faktörlerdir. Ayrıca ahlaki, duygusal, sosyal olgunluk, **ekonomik bağımsızlık** ile **askerlik** ve **öğrenimin** sonuçlanmış olması, evlilik zamanını etkileyen faktörlerdir.

Eş seçiminde en kolay belirlenen özellikler değişik din, ulus ve ırktan olan kişilerle yapılan karışık evliliklerdedir. Bu evliliklerde kişinin kararını ailesi ve içinde yaşadığı toplumun değer yargıları etkiler. Önemli olan, karışık evlenmelerin sorunların çözümüne uygun bir çıkar yol olarak görülmemesi ve ulaşılmaması zor amaçlar için başvurulmamasıdır. (Almanya'ya gelebilmek için hiç tanınmayan bir Alman'la evlenmek gibi.)

Eş seçiminde **sosyo-ekonomik farklılıklar** da ilerde çözümü zor sorunlar yaratabilir. Her birey içinde büyüdüğü sosyal ve ekonomik koşulların kabul ettiği davranışları geliştirir. Farklı sosyo-

ekonomik gruplardan gelen insanların para ve kültürel konulardaki görüşleri de farklıdır. Kadının daha iyi koşullardaki biriyle evlenmesi daha az sorun getirirken, özellikle kadından daha yoksul ve dar bir çevreden gelen erkeğin bu durumu kabullenmesi sorun olmaktadır. Erkek özgürlüğünü yitirme, karısına önceki yaşamını sağlayamamanın endişesi içinde suçluluk duyar. Romantik dönemin bitiminde kadının da bu yaşama alışması kolay olmamakta, sorunlar baş göstermektedir.

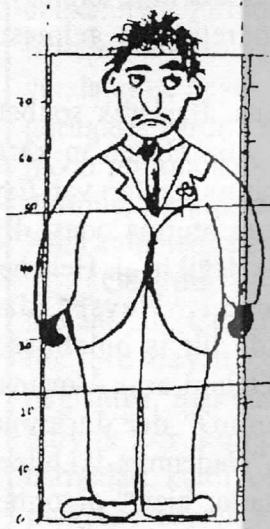
Bir diğer önemli etken olan yaş farkında, erkeğin 2-3 yaş büyük olması normal kabul edilmektedir. Bu olgunluk açısından da gereklidir. Çünkü erkekler yaşları kadınlardan 2-3 yıl geç olgunlaşmak-tadırlar. Yaş farkı arttıkça yaşantıdan beklenenler zevk ve ilgiler de değişmektedir. Bunun yanı sıra eğitim düzeyleri-nin çok farklı oluşu da iletişimde sorunlar yaratır. Eşlerin birbirlerinin ilgileri, dünya görüşleri arasında görüş ayrılıklarına neden olur.

Tüm bu konular dışında evlilikte çok önemli olan cinsel uyum, toplumumuzda evlendikten sonra sınılanabilen bir olgudur. Batı toplumlarındaki gibi evlilik öncesi birlikte yaşam, bizim toplumsal geleneklerimize uygun kabul edilmemektedir.

İçinden çıkılan aile ve aileler arasındaki uyum da çiftlerin evliliğinin önemli etkenlerindedir. Bu nedenle evlenilecek kişi kadar ailesinin de tanınması ve her iki aile arasında akrabalık bağlarının geliştirilmesi, iki ailenin birbirlerini kabullenmesi gerekir.

Diler Yavuzçetin

Kadının daha iyi koşullardaki biriyle evlenmesi daha az sorun getirirken, özellikle kadından daha yoksul ve dar bir çevreden gelen erkeğin bu durumu kabullenmesi sorun olmaktadır.

İyi ki Erkek Değilim...

30 yıl önce gelmiş olmak daha zordu belki. Bilmiyorum... Son yıllarda Almanya'yı mesken edinmiş olmak ta hiç kolay değil. Birçok genç ya yeni gelin veya yeni damat tutuyor Almanya yolunu şimdilerde. Almanya'da yetişmiş bir genci ya da genç kıızı eş olarak seçen Türkiyeli eşine mi, Almanya'ya mı uyum sağlasın. Karşısında hiç yıkılmayacak gibi duran dil duvarını, nasıl aşsın?

Beş altı yıl kadar oldu. Almanya'dayım. Yirmibeşimi çoktan geçmiştim. Evde kalmış gözüyle bakıyorlardı bana... Annem ve babam bile... Beni okuttuklarına binbir pişmandılar. İyi bir tahsil yapmışım. Büyük bir şirkette memurdum. Ama iyi kazanamıyordum. Ya erkek olsaydım, diye düşünürdüm bazen. Yine evde kalırdım herhalde. Üç kuruşluk maaşım ile nasıl ev açardım, çocuk çocuğa nasıl bakardım? Kazancım bana zar zor yetiyordu.

Derken Soner'le tanıştık bir yerlerde... Sevdik birbirimizi. Soner Almancı. Meslek eğitimi görmüş. Güzel kazanıyormuş. Soner Almanya diyor başka bir şey demiyor. Onun için Türkiye sadece bir tatil beldesi. Bazen o kadar tatlı ki Soner. Bana telefon ediyor. Hep ben konuşuyorum. Onu dinlemek istediğimde "Şencan, neden devam konuşmuyorsun?" diyor. Gülüyorum tabii. Ne hoşsun Soner. Türkçe'yi sonradan öğrenmiş yabancılar gibisin.

Evlendik Soner'le. Hep hayalini kurduğum Avrupa'dayım artık. Soner benim kocam, ama beni sürekli sırtında taşımak zorunda değil ki? Ben de çalışmalıyım. "Bana para verir misin, ya da canım şunu istedi, alabilir misin?" diyemem ki ben. Önce Almanca. Almanca bilmeyene artık iş yok bu ülkede. Hemen bir kursa yazıldım. Ay, ne zor, ne zor! Lisede iken İngilizce okumuştum, ama pek bir şey öğrendim diyemem. Becerimde yok ki zaten. Kardeşim de o kadar çok isterdi, isterdi de bir türlü mahalle takımına girememişti. Top onun işi değildi. Yabancı dilde benim için öyle birşey işte.

Kursları bırakmaya niyetim yoktu da, arasıra gidemiyordum. Soner'in tanıdıklarının hanımları beni ziyaret etmek için kurs günlerini seçiyorlardı.

Misafir ağırlamaya da pek alışkın değildim. Ev kadını olmayı da beceremiyordum.

Kursa yine geç kalmıştım işte. Koşa koşa gittim. Nefes nefese bekleme salonuna girdim. Mantomu çıkarıp şöyle bir soluklandım. Bir kişi oturuyordu. Ben de oturdum.

"Merhaba" dedi yavaşça. Aşağı yukarı onunla iki aydır aynı kursa devam ediyorduk. Adı: Hasan. Hasan bizim kursun en genciydi. Askerliğini bitirmiş, evlenmiş bir Alamancıyla, almış soluğu Almanya'da. Epey sustuk. Gözlerimiz kapıdaydı. Grubun tamamlanmasını, öğretmenin gelmesini bekliyorduk.

"Nerelisin?" dedi, bana. Başladık sohbete. Almanca çok zor. İş güç yok. Hasan'ın karısı Çiğdem çalışıyor. Bir oda, bir mutfakları var. Eşya bile almamışlar. Mutfaklarını oturma odası diye kullanıyorlar. Kira da pek az değil hani. Hele hele Türk Lirası'na çevrilince... Neyse idare ediyorlarmış. Ah! Hasan'da bir iş bulabilse... Babası sık sık telefon edip: "Oğlum, artık Almanyalı oldun, nerede senin yardımın?" der dururmuş. Çiğdem de farketmiş bunu, "Nedenmiş, iki bilezik taktılar diye, borçlu mu tutarlar bizi?" diyormuş. Hasan evliliği düşlermiş, düşlermiş de, evinin reisi olarak hep kendini düşlemiş. Çiğdem'i çok seviyormuş. Ama onun egemenliğine katlanamıyormuş. Boşayıp, Türkiye'ye geri dönmeli mi? Asla... Sonra daldı biraz Hasan.

"Bacım, bacım!" dedi, titreyen bir sesle. "Bu kadar gurursuz yaşayacağımı bilseydim, gelir miydim buralara." Baktım neredeyse ağlayacak.

"Hasan, yarım saattir bekliyoruz, gelen giden yok, müdüriyete bir sorsak ya" dedim. Birlikte gittik. Meğer o gün kurs yapılmayacakmış. Herkese bildirilmiş de, nedense biz unutulmuşuz!.

"Allahsızmarladık Hasan!" dedim.

Eve dönerken erkek olmadığım için sinsi bir sevinç duydum.

Semra Kayaçelebi

Bugünün Düne Benzerliği

18 Şubat 1943 bir Perşembeydi. Güneş odayı aydınlatıyor, ilkbaharın gelişini müjdeliyordu. Sophie ve Hans her zamanki gibi kalkmışlar, birlikte kahvaltı etmişlerdi. Saat 10'a doğru üniversiteye gittiler. Üniversitenin avlusu bomboş ve sessizdi. Öğrencilerin çoğu dershanelerdeydi. Küçük bavuldaki bildirileri merdivenlere, pencere kenarlarına, çevrede hiç boş yer kalmamacasına dağıttular. Dışarıya çıktıklarında bavulda daha bildiri kaldığını gördüler. Onları da dağıtmak için tekrar döndüler. Bu kez de kalanları üniversite-avlusuna attılar. Biraz sonra sınıflardan çıkan öğrenciler yerdeki bembeyaz örtüye önce şaşkınlıkla baktular, bir çoğu hemen okumaya başladı. O sırada Sophie ve Hans üniversite bekçisi tarafından yakalanmışlardı. Üniversite Rektörü (SS Oberführer) Profesör, hemen Gestapo'ya haber verdi ve kısa zamanda olay kontrol altına alınmıştı. Hitlerin yolladığı hakim gençleri idama mahkum etmişti.

“BEYAZ GÜL’ÜN“ DOĞUŞU

Hitler’in böylesine korktuğu bu olay neydi? Kimdi bu Hans ve Sophie Scholl? 1942 yılında Hitler tüm Avrupa'yı savaşa sokmuş, birçok ülkeyi ele geçirmişti. Heryerde, hele Almanya'da korkunç bir baskı sürmekte... Savaşa ve Hitler'e karşı konuşmak neredeyse düşünmek bile suç. Kitaplar yakılıyor, yazarları tutuklanıyor. Mahallelerde Yahudi asıllı olanlar gece gündüz demeden toplanıp götürülüyor. Rejime karşı olanlar tek tek ortadan kayboluyorlar. Peki, diğerleri olup bitenleri görmüyorlar mı, bilmiyorlar mı? İşte “Beyaz Gül” çevrelerinde geçenleri görüp, Almanya'nın geleceğinin bir yıkım olacağını saptayan bir kaç kişiden oluşuyor. Gençler 22-26 yaşları arasında, onları destekleyen bir de Profesör (Kurt Huber) var aralarında. Birşeyler yapmak istiyorlar. Ancak baskı o kadar yoğun, o kadar acımasız ki. Hitler rejiminin düşünceyi yasakladığını, insanları yok ettiğini anlatan duygusal bir el ilanı hazırlıyorlar önce... Postayla değişik adreslere yolluyorlar...Daha sonra Profesörün yardımıyla rejimi temelden eleştiren bildirimler hazırlıyorlar. Hitler ve çevresi, aydınları hiç sevmedikleri gibi, onlardan da korkuyorlar aynı zamanda. Ancak “Beyaz Gül” üniversite öğrencilerinin, profesörlerin, sanatçıların katılımıyla genişliyor. Üç bildiri daha hazırlıyorlar. Sophie, Hans ve Christoph'un giyotinle idamına kadar sürüyor.

“İNSANLARIN KANDIRILMASI“

Sophie ve Hans çok hoşgörülü, kültürlü, aydın ve kalabalık bir ailede yetiştiler. Sophie, yazı yazmak, onun için düşüncelerini ifade etmek ve insanlarla olan ilişkilerini canlı tutmaktı. Sophie kısa yaşamında çok yazı yazmıştı, günlük tutmuş, arkadaşları, akrabaları ve tanıdıklarıyla mektuplaşmış, kısa hikayeler yazmıştı. 1933 yılında çoğunluk Hitler'i bir

kurtarıcı gibi karşılarken ve “artık Hitler ipleri ele geçirdi, her şey yoluna girecek“ derken, babaları durumu kritik olarak nitelemişti. Her yurdunu seven insan gibi gençler de dostluk, arkadaşlık, yurt sevgisi propagandalarını büyük bir heyecanla algılıyorlardı. Ancak babaları onları bu gidişattan ve gelecekte uyarıyor, şöyle diyordu:“ İnsanlar günlük yaşam için savaş verir ve gelecek önlerinde kara bir duvar gibi duruyorsa, her söze, kimin ve neden söylediğini sormadan inanırlar ve duruma uyum sağlayabilirler. “ Gerçekten çok geçmeden gençler, yaşamdaki haksızlıkları, ayrıcalıkları ve ağır baskıyı yavaş yavaş görmeye başlamışlardı. Özellikle Sophie en yakın Yahudi asıllı arkadaşlarının aralarından, okuldan uzaklaştırılmalarını kabul edemiyor ve bilinçli bir şekilde onlarla arkadaşlığını sürdürüyordu. Her genç kız gibi

Sophie müziği, dansı, gülmeyi, eğlenmeyi seviyordu. Arkadaşlarıyla buluşuyor, müzik dinliyor ve kitap okuyorlardı. Ancak gelişmeler onların bu toplantılarının içeriğini değiştirmeye başlıyordu. Çok severek okudukları kitapların yasaklanması, yakılması, hayranlık duydukları yazarların, Thomas Mann, Stefan Zweig vs. gibi, rejim düşmanı ilan edilmesi onlara direnişin ilk izlerini de veriyordu. Bir süre sonra onlar

da bu yolu seçmişlerdi zaten. Çünkü “ya Hitler'den yana ya da karşı olacaksınız“. İkinin ortası yoktu artık...

Bugün Almanya'da bu çıban yeniden gündeme geldi. Bu kez de yabancılar, daha çok da Türkler odak noktası onlar için. İşsizliğin, evsizliğin, başka sorunların nedeni yabancılar olarak gösteriliyor, gene sözler veriliyor. Bazı insanlar her söze inanıyorlar, dövüyorlar, yakıyorlar, öldürüyorlar. Bu durum hızla tüm Avrupa'ya yayılıyor.

PEKİ, BİZ DİRENİYOR MUYUZ VE NASIL?

Gençlerimiz vurdu kırdıyla, gençliğin getirdiği heyecanla, doğru olmayan kışkırtmalara inanarak, öc almak istiyorlar. Anne-babalar ise içlerine kapanıyorlar, toplumdan uzaklaşıyorlar. Çocuklarını okullardan alıyorlar, derslere girmelerini önüyorlar, Almanlarla konuşmalarını yasaklıyorlar. Giderek, 20-30 senedir yaşadıkları, emek verdikleri topluma yabancılaşıyorlar ve yabancı düşmanlığının hedefi haline geliyorlar. Bu ülkede çalıştık, emek verdik, kalkınmasını sağladık. Gençliğimiz geçti, çocuklarımız büyüdü, torunlarımız doğuyor. Birinci kuşak Almanya'da gelen kuşaklara nasıl bir gelecek bıraktığını düşünüyor mu? Kendi yaşadığı zorluğu neden torunlarına da yaşatıyor? Kendi içine kapanıp dünyadan, yaşamdan elini eteğini çekmekle ne geçer ele...

Bu ülkeden daha alacağımız var bizim!!...

Zuhal Özügül

BRÜKSEL

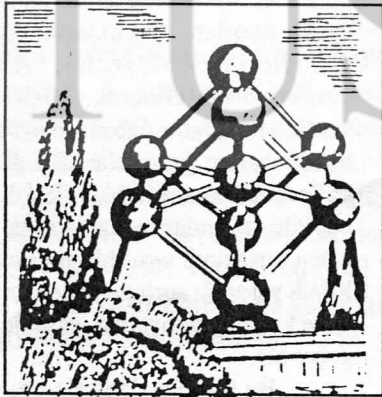
Avrupa'nın en küçük ülkelerinden biri olan Belçika'nın Başkenti Brüksel, aynı zamanda önemli ticaret ve kültür merkezlerinden biridir. Belçika sanayileşmiş bir ülke olmasına karşın, ortaçağdan kalma mimari güzelliklerin çoğunu koruyabilmiştir.

Aşağı-yukarı milyonu aşan insan Brüksel'de yaşamaktadır. Nüfusun % 23'nün yabancı olduğu şehirde, Flemenkçe ve Fransızca konuşulmakta, Almanca ve İngilizce'de bilinmektedir.

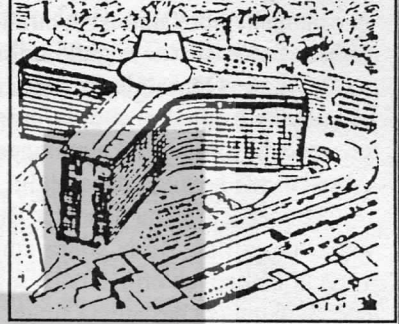
Brüksel denince akla "Atomium" ve "Menneke Pis" gelir. Şehrin kuzey bölgesindeki bulvarda duran Atomium demir molekülünün 200 milyar kez büyütülmüş şeklidir. 18 metre çaplı, 9 boş küresi ve 29 metre uzunluğunda küre bağlantıları vardır. 102 metre yüksekliğindeki eser, 1935 yılında dünya sergisi için yapılmıştır. 9 boş küre içeriden yürüyen merdivenlerle birbirine bağlanmıştır. Aşağıdaki üç kürenin içinde çeşitli sergiler açılmakta, en üst küredeki dürbünlerle çevre izlenebilmektedir. Atomium'un dokuz molekül bağlantısı, atom çağının başlangıcını sembolize ettiği gibi, metaldan yapılmış bu anıt, insanın maddeye egemen oluşunu simgelemektedir.

"Menneke Pis" adlı çocuk heykeli, 17. yüzyılda helkeltraş Duguesnoy tarafından, bronzdan yapılmıştır. Bu, havuza çişini yapan küçük, çıplak oğlan heykeli "Grand Place" dan kıvrılarak aşağı inen sokakların birinde, 60 cm. boyunda karşımıza çıkar. Kentin

maskotu sayılan bu heykele, Brükselliler "en eski hemşehrimiz" derler.

Aşağı kentte modern ve lüks mağazalar, banka ve oteller bulunur. Bunların hemen arkasında, kentin ana meydanı olan Grand Place yer alır. Burada

ortaçağdan kalma, yıldız ve oymalarla bezeli, görkemli eski yapılar vardır. Tepesinde St. Michael heykelinin bulunduğu, 90 metre yüksekliğindeki gösterişli kulesiyle 500 yıllık "Hotel de Ville" (Belediye Sarayı) de bu alandadır. Rathaus, Kralın Evi, Şehir Müzesi, Kilise, Çiçek Pazarı ve diğer müzeler yine bu meydan ve çevresindedir.

500 yıl önce Brabant düklerinin şatosunun bulunduğu yukarı kentte, bugün Belçika Kralının görkemli sarayı vardır. Parlamento binası "Royal Park" ın öbür ucundadır. Yukarı kentin tam karşısında Adalet Sarayı ve yakınında 14. yüzyıldan kalan surların kapısı "Porte de Hal" bulunur.

Brüksel'e ün kazandıran dantel işlemeciliği bugün de sürmektedir.

Brüksel pek çok uluslararası şirketin olduğu gibi, Avrupa Ekonomik Topluluğu'nun da (EG veya AT) yönetsel merkezidir.

Avrupa Bankalar Konseyi (EG Ministerrat) ve Avrupa Toplulukları Konseyi (EG-Kommission) Brüksel'den yönetilir. Ayrıca Nato'nun merkezi de buradadır.

Gelsenkirchen'den ortalama 2.5 saatlik bir yolculukla ulaşabileceğiniz Brüksel üzerine daha ayrıntılı bilgiyi aşağıdaki adresten alabilirsiniz:

Belgisches Verkehrsamt
Berliner Allee 47
40212 Düsseldorf

Banu Arslan

CLARA SCHUMANN

(1819-1896)

Yaşadığımız bu ülkenin biraz da kültürel özelliklerine göz atalım.

Size Almanya'nın yaşamış en ünlü kadın müzisyenlerinden birinden söz etmek istiyorum.

Clara Schumann 13 Eylül 1819'da Leipzig'de doğdu. Babası piyano öğretmenliği ve ticareti yapıyordu. Güzel sesler arasında büyüdü ve yeteneğini anlayan babası tarafından eğitildi.

Ama baba Wieck çok otoriter ve aşırı hırçın bir insandı. Kızının sırtından çok paralar kazandı. Clara 9 yaşındayken ilk konserini verdi ve üstün bir tekniğe sahip olduğunu kanıtladı. Babası onu yıllarca Avrupa'nın çeşitli şehirlerinde uzun konser turnelerine çıkardı.

Clara'nın kaderini çizecek bir olay da, onun çocukluk yıllarına kadar uzanır.

Robert Schumann (1810-1856) Clara'nın babasının öğrencileri arasındaydı. O yıllar, onları müzik beraberliği ve gençlik heyecanlarıyla birbirlerine yakınlaştırdı. Evlenmek istiyorlardı. Ne var ki baba Wieck kızını bu genç öğrenciye vermek istemiyordu, çünkü Robert geçim sıkıntısı çekiyor, hatta öğretmenin evinde kalıyordu. Amacı bir piyano virtüözü ve bestecisi olmak, geçimini böylece sağlamaktı. Ama henüz yoksuldu. Clara'nın da daha öğreneceği çok şey vardı.

Babası Clara'yı zaman zaman Robert'ten uzaklaştırdı, hatta hırpaladı, onun bestelerini konserlerinde çalmasını engelledi. Bunca baskıya rağmen, gençler gizli gizli buluşup mektuplaştılar. Bu beraberliği kimse yıkamadı. Beş yıl savaştılar, çok direndiler, sonunda 1840'ta evlendiler. Sekiz çocukları oldu.

Robert'in bir çalışma sırasında bir parmağı sakatlandığı için konserlere çıkamıyordu. Ama harikulade besteler yapıyordu. Clara kendisini kocasının yapıtlarına adadı. Avrupa'da turnelere çıktılar. Clara büyük alkışlar topluyordu.

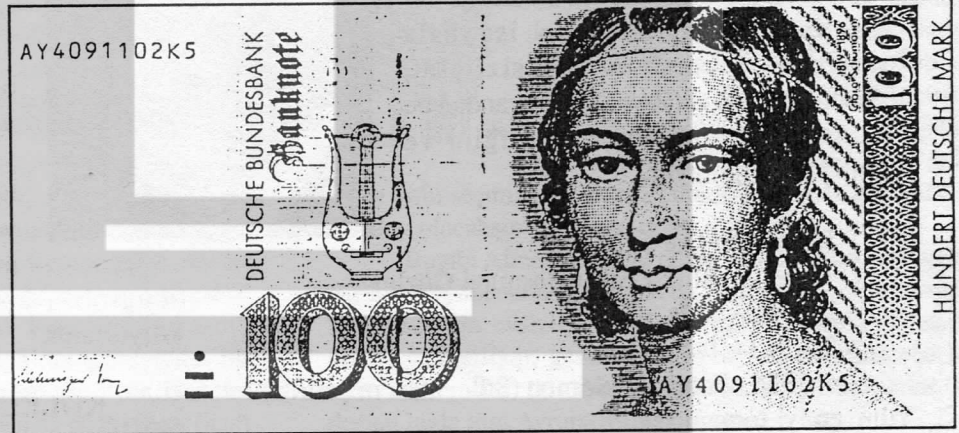
Yazık ki kader ağlarını kötü örüyordu.

Robert Schumann'ın aileden gelen bir rahatsızlığı vardı. Zaman zaman sinirleri bozuluyordu. Bir gün kendini Ren Nehrine atıp intihar etmek istedi, balıkçılar tarafından kurtarıldı.

Sonunda, Bonn yakınlarında bir klinikte sinir hastası olarak, bir doktorun gözetimi altında kaldı. 29 Temmuz 1856'da öldüğü zaman karısı ve yakın dostları Brahms yanındaydılar.

Clara kocası öldükten sonra kırk yıl daha yaşadı. Frankfurt Konservatuarında piyano öğretmenliği yaptı. Kocasının yapıtlarının yayılmasını sağladı, onu yaşattı.

20 Mayıs 1896'da Frankfurt'ta öldü. Ardında bir konçerto, piyano yapıtları, oda müziği, 25'e yakın "Lied" (şarkı) bıraktı.

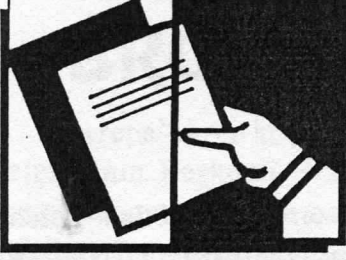

İşte bu değerli kadın piyanist ve bestecinin anısını yaşatmak için Almanya Hükümeti son yıllarda onun resmini, bugün ellerimizden sık sık geçen 100 Marklık banknotların üzerine bastırdı.

Clara'nın ve Robert Schumann'ın yaşamları birçok filmin öyküsü olmuştur. Bunlardan biri Gelsenkirchen Belediye Kitaplığında "İlkbahar Senfonisi" (Frühling Sinfonie) adıyla bir video-kaset halinde isteyenlerin ilgisine açık tutulmaktadır.

Ben böylesine yetenekli bir kadın sanatçıyı tanıdığım için doğrusu mutluyum. Umarım siz de bir gün bana katılırsınız.

Nesrin Görsev

Toni Morrison

Bu sayımızda sizlere 1993 yılı Nobel Edebiyat Ödülü sahibi kadın yazar Toni Morrison'u tanıtmak istiyoruz.

1932 yılında Cleveland (Ohio-ABD)'de doğdu. Sürekli değişik üniversitelerde ders verdi. Şimdiye kadar yayınlanan 6 romanıyla, çağımız Amerikan edebiyatının en etkili yazarları arasında değerlendirilmektedir. Toni Morrison romanlarında beyazların siyahlar üzerindeki baskı ve zorbalığını, köleliği anlatıyor.

Karaderili insanların ise hala zorbalığa karşı çaresizliğini, bölünmüşlüğü anlatıyor. Diğer yandan bu insanların kültürünün verimliliğini ve derinliğini vurguluyor.

Romanları ve ödülleri:

- 1) 1979 - Bluest Eye (Masmavi Gözler)
- 2) 1980 - Sula
- 3) 1983 - Teer Bayb
- 4) 1986 - Song of Solomon (Süleyman'ın Şarkısı)

Yılın en iyi romanı seçildi.

5) 1989 - Menschenkind (Pulitzer Ödülü kazandı)*

6) 1993 - Jazz (Nobel Edebiyat Ödülü kazandı)

7) 1993 - Command of Arts and Letters

* **Pulitzer Ödülü:** John Pulitzer isimli bir yayıncı tarafından kurulmuştur. J. Pulitzer 1864 yılında Macaristan'dan Amerika'ya göç etti. Bir çok günlük gazetenin kurucusudur. Kendisi, modern günlük gazeteciliğin yaratıcısı olarak bilinmektedir. J. Pulitzer bu ödülü Columbia Üniversitesi Gazetecilik Okulu'na armağan etmiştir. İlk 1917 yılında verilen bu ödül her yıl, gazetecilik, edebiyat ve müzik dallarında yayınlanan makale, yazı ve araştırmalara verilmektedir.

SÜLEYMAN'IN ŞARKISI

Dilimize ancak 1992 yılından sonra çevrilen

romanı "Süleyman'ın Şarkısı"nı sizlere tanıtmak istiyoruz. Romanı İngilizce'den Sibel Özbudun Türkçe'ye kazandırmış. 1992 yılında Simavi Yayınları'ndan çıkmış. Kitap 318 sayfa. Romanda, Alabama'da yaşayan karaderili insanların yaşamları, inançları, davranışları anlatılıyor. Kentte, diğerlerine göre daha "iyi" durumda olan bir aile romanın ana konusu. Yazar, aile fertlerinin çevresinde gelişen olaylarla genç erkeğe (Macon Dead) sorular sordurarak, onun köklerini aramasını sağlıyor. Macon Dead, hali vakti yerinde olan bir ailenin üçüncü çocuğu. sorunları olan iki kızkardeşi var. Akli ermeye başladıkça çevrenin ona nedenini anlayamadığı soğukluğunu hissediyor. Ancak okuyucu, babasının aynı beyazlar gibi karaderili

insanların sırtından ve onları kullanarak oluşmuş ve gelişen zenginliğini saptıyor. Aile içinde ise babasının, annesine, kızkardeşlerine ve halasına nefret derecesindeki davranışlarının nedenini kendi kendine soruyor. Yazar, kadın erkek arasındaki eşitsizliği vurgularken, "evin erkeği" rolünü babasından üstlenen gencin bunu hiç te bilerek, hatta isteyerek yapmadığını gösteriyor. Ancak babasının, annesinin veya tüm çevrenin onu kendi oyunlarına alet ettiklerini, ondan yararlandıklarını anlıyor. Yazar şöyle yazıyor: "Nasıl oluyorsa oluyor, birileri hep onu birşeyler için ya da birşeyler yerine kullanıyorlardı. Ya kendi planlarını üzerinde uyguluyorlar ya da onu kendi

zenginlik, aşk ya da şehadet düşlerinin öznesi kılıyorlardı."

KÖLELİK SÜRÜYOR

Konular gelişirken yazar, ince ince siyah beyaz ayırımını ve aralarındaki uçurumu gözönüne seriyor. M. Dead arkadaşına soruyor: "Neden hiç birşeye doğru dürüst sahip olamıyoruz?" Arkadaşı yanıtlıyor: "Kartlar bize karşı karılmış, bizse oyunun içinde kalmaya çabıyoruz. Sağ ve oyunun içinde. Sen kendini güçlü tutmaya bak..."

Olaylar geliştikçe genç için sorulara yanıt aramak vazgeçilmez bir tutku olur. Kenti terk eder ve adım adım kendi geçmişini dolayısıyla, karaderili insanların köklerini arar. Bir kentte çocukların oyun oynarken söylediği bir tekerleme onu aydınlatır. Sorunları çözümlendiğine inanır. Toni Morrison bu romanında karaderili insanların kuşaklar boyunca süren köleliğini çok yalın ve duygulu bir biçimde dile getiriyor. Sıkılmadan ve ilgiyle okunacak bir kitap...

Zuhal Özügül

Heyecanlı, yorucu, zevkli, yararlı, severek, isteyerek gündüz ve zaman zaman da gece nöbetleriyle geçen çalışma yaşamımda, aradan yıllar geçse de unutamadığım bir anımı hatırlayabildiğim kadarıyla yazmaya çalışacağım. Yıl 1968...

Evet, bundan yıllar önce Ankara Yüksek İhtisas Hastanesi ameliyathane başhemşiresi olarak çalıştığım yıllardaydı. Bir sonbahar günü, öğleden sonraydı. O gün nöbetçi ve hastanedeydim. Yoğun bakım servisine ağır bir hasta getirdiler. Getirilen hasta 14 yaşında, Erdal Yıldırım adında, tazecik, fidan gibi bir delikanlıydı. Fırında işçi olarak çalışıyordu. O gün fırında meydana gelen bir patlamada çok ağır yaralanmış, beyni parçalanmıştı. Çok üzücü bir görünüşü vardı. Kurtulabilmesi için yapılacak hiçbir şey kalmamıştı. Beyin faaliyetleri tamamen durmuş, monitorda sadece bir çizgi çiziyordu. Ama kalp henüz çalışıyordu.

Geçirdiği kaza korkunçtu, hayata dönmesi imkansızdı. Çünkü yapılan bütün muayene ve testlere beyin cevap vermiyordu. Hayatla bağlantısı, makinalar ve aletler yardımıyla. Büyük bir konsültasyon yapılarak, beyin cerrahları, kardiyoloğlar, kalp cerrahları ayrı ayrı muayene ederek karar vermişlerdi. Düşünceleri aynıydı, yaşaması, acı bir gerçek olsa da imkansızdı. Hasta sahiplerinin rızası alınarak, hastanın kalbi de iflas etmeden, kalbinin ameliyatla çıkarılıp, bir başka fırın işçisinin eşi olan Maviş Karagöz adlı Kızılcahamamlı bir kadına takılmaya karar verildi. Maviş senelerdir yaşama ölüm arasında, zor nefes alarak mücadele veren ve son günlerini yaşayan, ümitsiz, yaşayabilmesi için sağlam bir kalbe ihtiyacı olan bir kalp hastasıydı.

Ne acı kader ki, bir yerde gencecik hayatının ilkbaharında bir insan ölüme mahkum oluyor. Ama diğer tarafta büyük bir ümit, sevinç ve yaşama arzusu içine ameliyat olmak, çektiği ızdıraplardan kurtulmak isteyen, yaşam gücüne dört elle sarılmaya çalışan bir kadın.

Gencecik hastaya üzülüyorum ölecek diye,

diğer tarafta sevinçliyim ölüme mahkum bir insanın yeniden yaşaması, sağlığına kavuşması... İşte bu duygular yıllarca içimde yaşadı.

Kalp ve Damar Cerrahi Bölüm Şefi Dr. Kemal Beyazıt beni çağırıp: "Birsel hemşire, ameliyathaneleri hazırlatın ve siz de hazırlanın." dediği zaman, o andaki heyecanımı anlatamam. Benim kadar, şefimin de ses tonundan aynı durumda olduğu belli oluyordu. Nasıl olunmasın, Türkiye'de ilk kez kalp nakli gerçekleştirilecekti. Herşey hazırlandı. Ölüme mahkum olan hastanın kalbi çıkarıldı. Diğer tarafta hasta kalbi çıkarılan Maviş Hanım'a yeni kalp başarıyla takıldı. Ameliyat bitmiş, genç taze sağlam kalp çalışmaya başlamıştı. Başarı ve sevincimize diyecek yoktu.

Radyoda defalarca büyük haber olarak anons edildi. Zamanın Sağlık Bakanı kutlamaya geldi. Gazeteciler hiç durmadan yeni haberleri yazabilmek için, hastane koridorlarını aşındırıyorlardı. Bu kalp nakli ameliyatı, gerçekten Türkiye'de atılan ilk büyük adımdı.

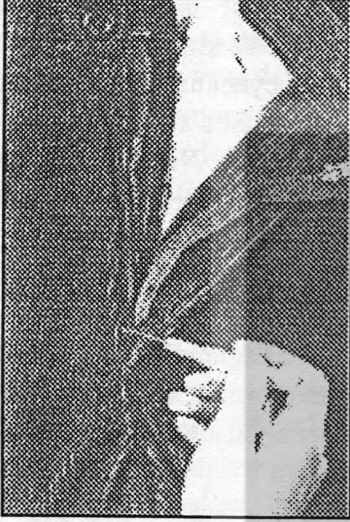
Ameliyattan sonra özel-yoğun bakıma alınan, her an doktor, hemşire ve sağlık personelinin kontrolü altındaki hastamız, ne yazık ki bütün çabalara rağmen yaşamını yitirdi. Vücudu yabancı bir organı kabul etmeyip, 18 saat sonra hayata veda etmişti.

Not: Dünyada ilk kez kalp nakli ameliyatı, Güney Afrikalı Dr. Christian Bernard tarafından 2 Ocak 1967 yılında yapılmıştır. Onun hastası da 18 gün yaşamıştır. Dr. Bernard'ın yaptığı açıklamaya göre, hastasının bünyesi yabancı organı reddetmiş ve ölümüne neden olmuştu. Dileriz bundan sonraki ameliyatlara daha başarılı olur ve hastalarımız daha uzun yaşama olanağına sahip olurlar.

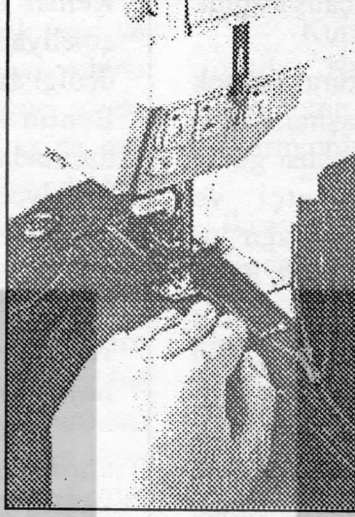
Birsel Koçak

FERMUAR DEĞİŞTİRME

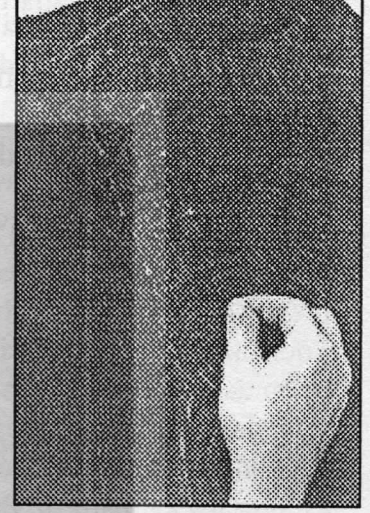
Fermuarlar kolayca bozulabildiği gibi, çoğu zaman tamir edilemiyor, yenisini gerektiriyor. Aşağıda basit olarak açıkladığımız yöntemle fermuarlarınızı kendiniz değiştirebilirsiniz.

1 Eski ve bozulmuş fermuarı komple ve dikkatlice çıkarınız. Sökük ve boşta olan iplikleri temizleyiniz. Sağ üst parçayı aşağıdan ve belden, yeni fermuarı takabilmek için ayırınız.

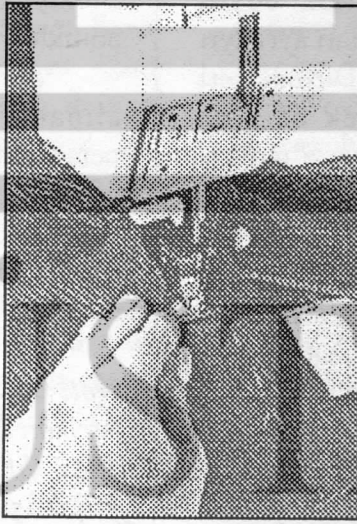
2 Yeni fermuarın sağ tarafını, açık şekilde, eski fermuarın çıkarıldığı yere; ucunu da bel kemerinin içine yerleştiriniz. Pantolonun dış yüzünden birbirine paralel iki sıra makine çekiniz.

3 Fermuarı kapatıp, düğmeyi ilikleyiniz. Fermuarın sol parçasını, dış taraftan sıkıca iğneleyiniz. Fermuarın düz, ortada ve altta iğnelenmiş olmasını kontrol ediniz.

4 Fermuarın ucunu belkemerinin içine oturtunuz. Çift katlı ipe pantolonun içinden teğellayip, iyice sabit olmasını sağlayınız.

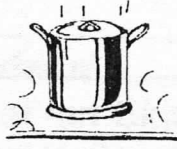
5 Pantolonun dış yüzünden, fermuarı, eski dikiş izlerinden iki kez makine çekiniz. Fermuarın ucunu kemerin içine, dıştan kemer istikametinde dikiş. Bel kemerini de kapatarak dikiş.

6 Fermuarı iç dile, elde makine dikişi ile sabitleştiriniz. Fermuar bandının sonunu da sabitleştiriniz. Bel kemerini tekrar makine ile kapatınız.

Bu şekilde fermuar değiştirme işlemini tamamlamış oluyorsunuz.

İlknur Ata

MANTAR KIZARTMASI

Malzemeler:

- 1 Kg. mantar
- 3 yumurta
- 1 çay bardağı sıvı yağ
- Yarım su bardağı maden suyu
- Biraz un, galeta tozu, tuz

Yapılışı:

- 1- Bir kilo mantarı yıkayıp, süzgece boşaltınız.
- 2- İyice süzülen mantarları, irice parçalara bölünüz.
- 3- Mantarların her yanını una bulayınız.
- 4- Bir kasede üç yumurtayı çırpınız.
- 5- Yumurtalara maden suyu, sıvı yağ ve tuzu ekleyiniz.
- 6- Mantarları, unlarını silkeleyerek, yumurtalı karışıma dökünüz.
- 7- Daha sonra galeta ununa bulayarak, bol kızgın yağda pembe renkte pişiriniz.
- 8- Delikli keçpe ile alıp, servis tabağına yerleştiriniz, sıcak servis yapınız.

Not: Patlıcanı da dilimleyip, aynı yöntemle pişirebilirsiniz.

CEVİZLİ TATLI

Malzemeler:

Hamur için:

- 250 gr. margarin
- 3 yemek kaşığı yoğurt
- 1 yumurta
- 1 paket kabartma tozu
- Alabildiğince un, ceviz, tarçın

Şurup için:

- 3 su bardağı şeker
- 3 su bardağı su
- Yarım limon

Yapılışı:

- 1- Eritilmiş margarin, yoğurt, yumurta, kabartma tozunu aldığı kadar unla yoğurarak yumuşak bir hamur hazırlayınız.
- 2- Küçük parçalar kopararak, içine çekilmiş ceviz-tarçın karışımını koyunuz.
- 3- Sıcak fırında, yağlı tepside koyu pembe pişiriniz.
- 4- Soğuduktan sonra üzerine sıcak şurup dökünüz.

Şurubun hazırlanışı:

Şekerle suyu kaynatıp, yarım limon suyu ekleyiniz.

Nural Karakaş

VİTAMİNLER

Vitaminlerin en çok tanınanları şunlardır:

A Vitamini

Büyüme sağlar. Hastalıklara karşı sağlığımızı korur. Yokluğu sonucunda aydınlıkta normal olarak gören kimseler alacakaranlıkta göremezler. Süt çocuklarında iştahsızlık, kusma ve kilo almada bir duraklama olur. En çok pisi balığı, dana karaciğeri, sardalya balığı, marul ve süte bulunur.

B Vitamini

Çocukların çabuk büyümesine yardım eder, kalbin ve sinirlerin sağlığını korur. Eksikliği iştahsızlık ve yorgunluk yapar. "Beriberi" denilen hastalığa yol açar. Bol miktarda yaş bira mayasında, soya fasulyesinde, baklada, börülcede, yer fıstığında ve nohutta bulunur.

C Vitamini

Bütün hastalıklarda vücudun karşı koymasını artırır. Çocukların gelişme çağında, yorgunluklarında, mide ve bağırsak hastalıklarında, yara ve yanıkların tedavisinde yararlıdır. Eksikliği "skorbüt" hastalığı ile "çocuk skorbüt"ü denilen hastalığa yol açar. En çok yerelmasında, pisi balığında, çilekte, taze yeşil ve kırmızı biberde, şalgamda, terede, limon ve portakalda bulunur.

D Vitamini

Çocuklarda görülen gece korkularını, sinir sıkıntılarını, kızgınlık hallerini, büyüklerde uykusuzluğu ve iç sıkıntılarını önler. Kemik yapısının gelişmesini sağlar. Eksikliği kemik hastalıklarına yol açar. Balık yağlarında ve yumurta sarısında çoktur. Bu bakımdan zayıf çocuklara balık yağı içirmek çok yararlıdır.

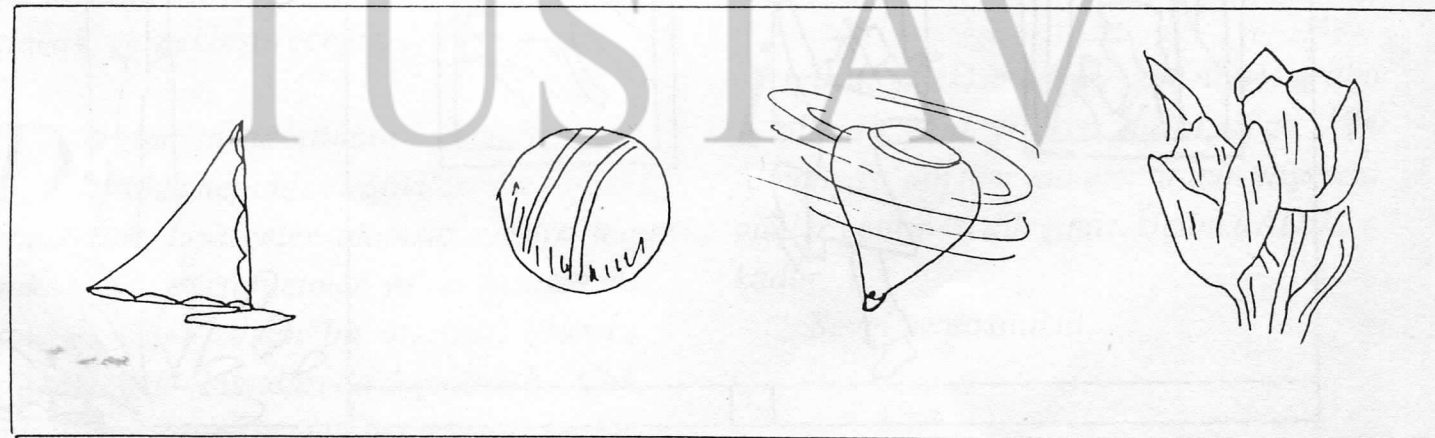
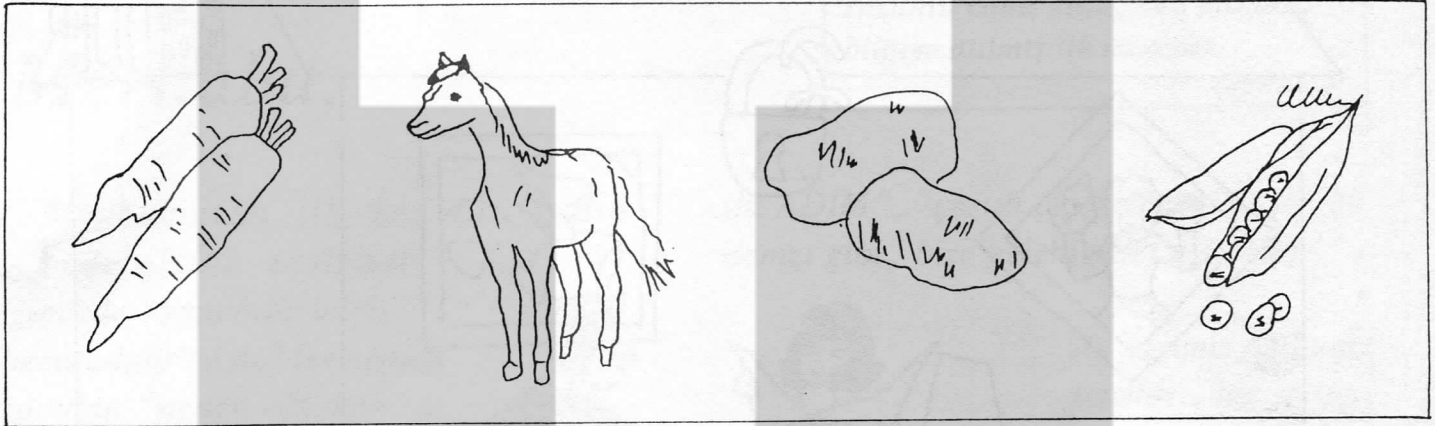
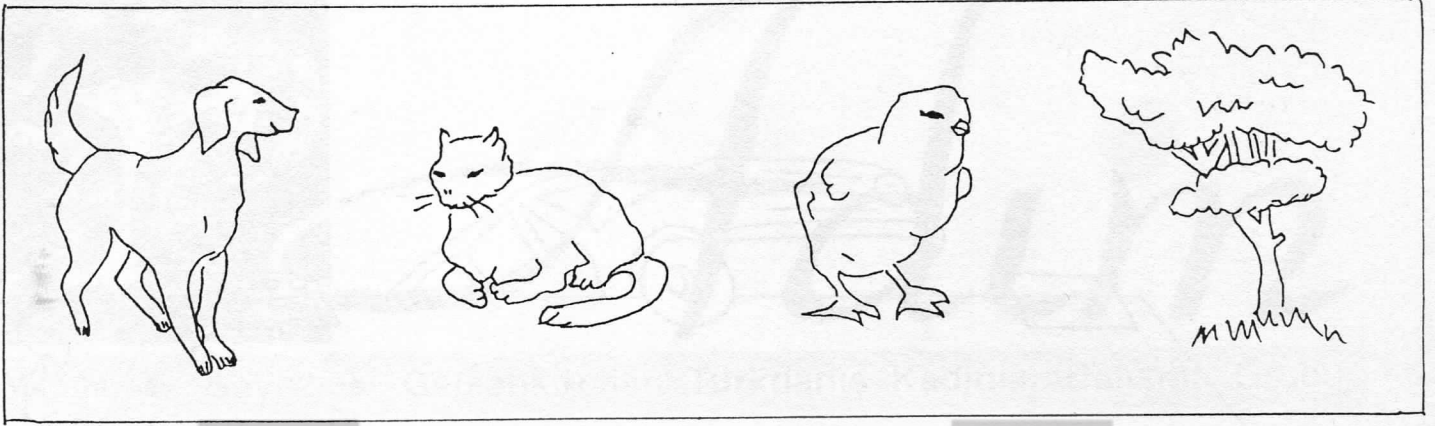
E Vitamini

Organizmada tüm dokularda bulunur. Eksikliğinde ortaya çıkabilecek belirtiler bilinmemektedir.

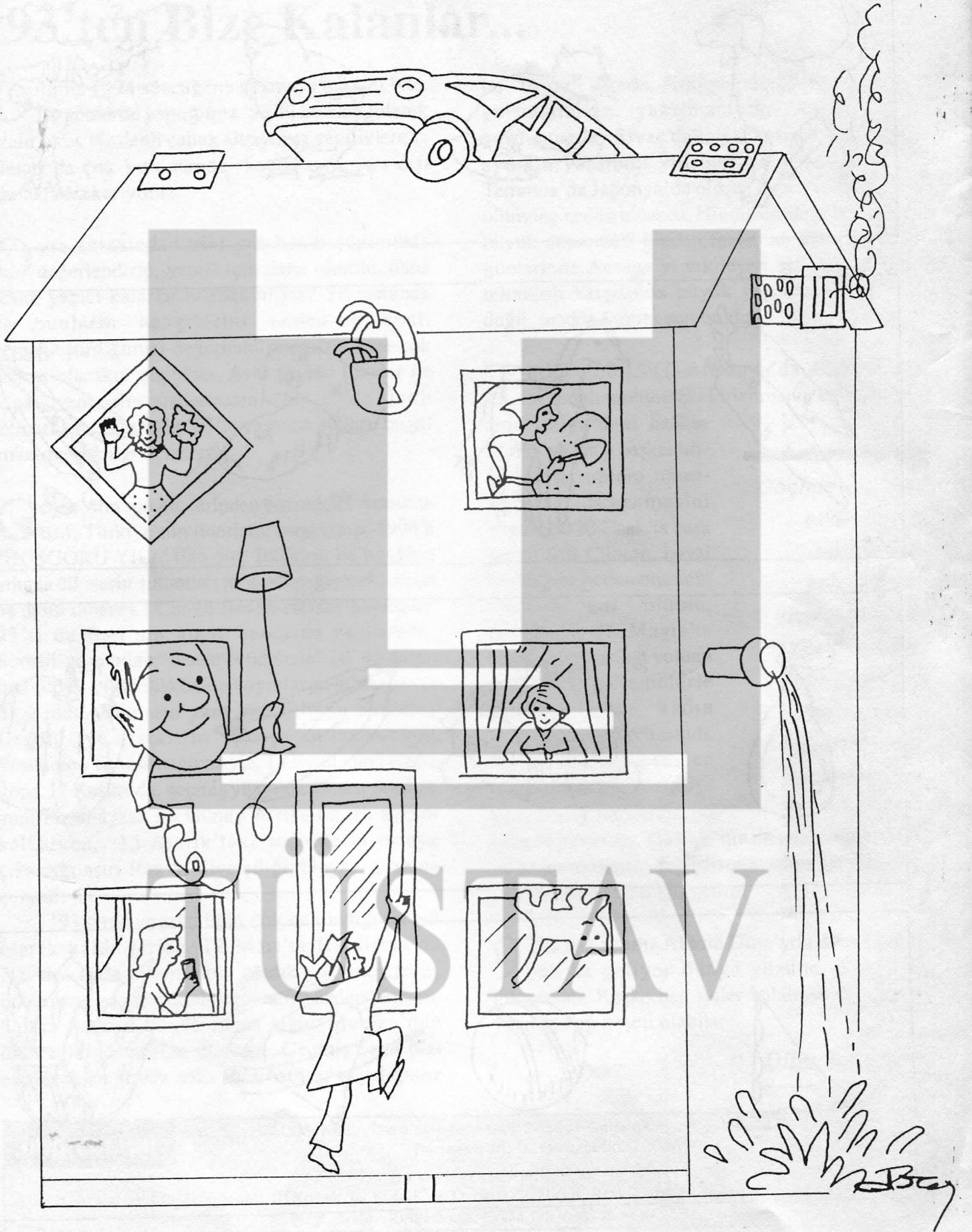
Nilgün Küçük

ANNELEER, ÇOCUKLARINIZ İÇİN ...

HANGİSİ YABANCI ? ALTINI İŞARETLEYİNİZ.

UYGUN YERDE OLMAYANLARI İSARETLEYİNİZ.